

Betegszabadság és táppénzadatok

A tartalomból

- 1 A táppénzen töltött idő változása
- 1 Az alkalmazottak és a vállalkozások tagjainak táppénzen töltött ideje
- 2 A táppénz-, betegszabadság-kifizetések és a kereset reálértékének változása

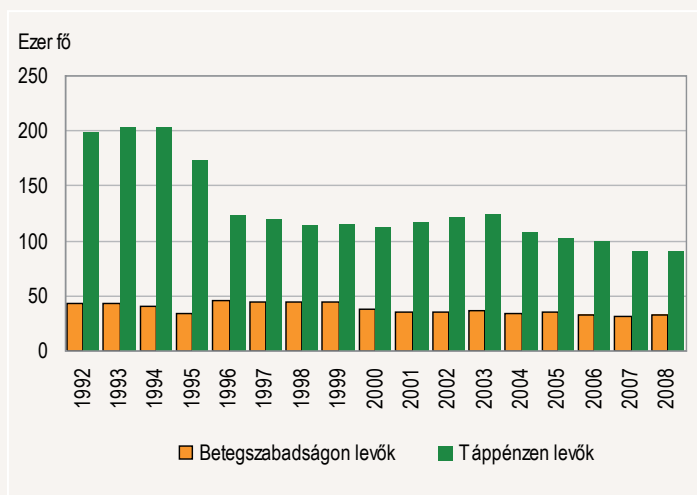
A táppénzen töltött idő változása

A társadalmi kockázatviselés elvének megfelelően annak a személynek, aki betegség miatt nem tudja munkahelyén feladatát ellátni, a kieső bér egy részének pótlására pénzbeli juttatás jár. A első 15 munkanapon (1 évre számítva) betegszabadságra járó távolléti díjat fizet a dolgozó számára a munkaadó, ami távolléti díjának – 2009. augusztus 1. óta – maximum 70%-a. Az 1992-ben bevezetett betegszabadságot a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkaviszonyban levők kapják. Az ezt követő keresésképtenség esetén harmadában a munkaadó, kétharmadában a társadalombiztosítás által fizetett táppénz jár. Kétévi folyamatos biztosítási idő esetén a napi kereset 60, ennél rövidebb biztosítási idő vagy kórházi ápolás esetén 50%-át kapja kézhez a biztosított, maximum 1 évig. Az egyéni és társas vállalkozások tagjainak csak táppénz jár.

A táppénzre jogosultak számában – összefüggésben a foglalkoztatottság alakulásával – a legnagyobb csökkenés a rendszerváltást követő 5 évben volt. 1990 és 2008 között számuk összességében közel negyedével lett kevesebb, 2000-től csak jóval enyhébb ingadozások voltak.

1. ábra

A betegszabadságon és táppénzen levők napi átlagos létszáma

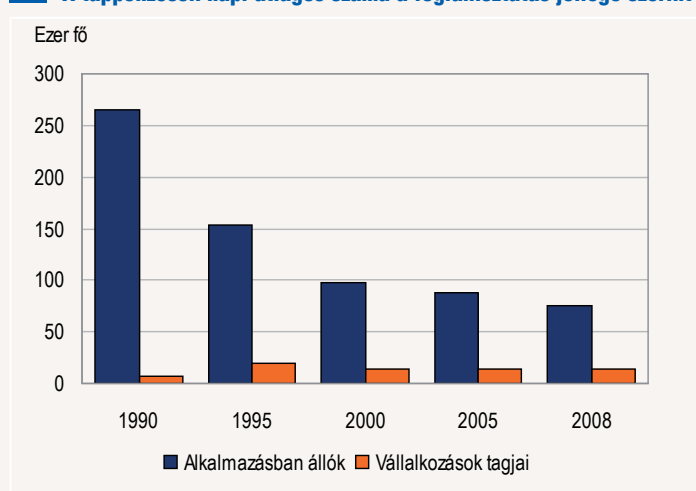
Egy biztosított a rendszerváltás idején még átlagosan 22 napot töltött táppénzen, az ezredfordulón már csak 12 napot, manapság pedig mindössze 9 napot tölt otthon évente, ha beteg. Az 1990-es évek emelkedő munkanélküliségi rátái és a keresésképtenség munkaadóra háruló terhei a munkavállalót a táppénz és betegszabadság elkerülésére, a munkaadót pedig a sokat betegeskedő alkalmazottól való könnyebb megváltásra ösztönözték. A táppénzt igénybe vevők száma a foglalkoztatási rátával sokkal szorosabb összefüggést mutat, mint a betegszabadságon levők száma. Ez utóbbi az elmúlt 16 évben enyhén és folyamatosan csökkent. A táppénzen levők száma azonban ugyanezen időszak alatt kevesebb mint felére esett vissza. (A foglalkoztatás 20%-os csökkenése mellett.)

Az alkalmazottak és a vállalkozások tagjainak táppénzen töltött ideje

Az egyéni és társas vállalkozások száma az 1980-as évek végén életbe lépett társasági törvényt követően előbb robbanásszerűen nőtt, aztán egy szerkezeti átrendeződéssel kísért lassabb bővülés után kétezret követően stabilizálódott. A magyarországi munkaerő foglalkoztatás jellege szerinti megoszlása ezért az utóbbi 8 évben tekinthető viszonylag állandónak. (2008-ban a foglalkoztatottak 88%-a alkalmazott volt, 12%-uk egyéni vagy társas vállalkozások tagja.) Ez alatt az idő alatt az egyéni és társas vállalkozások naponta táppénzen levő tagjainak száma alig változott, míg az alkalmazottak hasonló mutatója több mint ötödével lett kevesebb.

2. ábra

A táppénzesek napi átlagos száma a foglalkoztatás jellege szerint

Az alkalmazottak 2008-ban egy betegség (eset) alkalmával átlagosan 26 napot töltöttek táppénzen, míg a vállalkozások tagjai 60%-kal többet. Ez utóbbi arány az ezredforduló táján ennél is magasabb volt (90%). Ez arra utal, hogy a vállalkozások tagjai csak hosszabb és valószínűleg komolyabb

betegségek esetén, kényszerűségből vállalják a munkából való kiesést. Ugyanakkor az alkalmazottak sem tehetik meg, hogy hosszabb időre táppénzre menjenek, mert azzal munkahelyük elvesztését kockáztatják.

1. tábla

A táppénz és betegszabadság összefoglaló adatai

	Táppénz			Betegszabadság ^{a)}		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Igénybe vevők napi átlagos száma, ezer fő	100	90	90	33	31	33
a jogosultak százalékában	2,8	2,6	2,6	1,8	1,7	1,8
Napok száma, millió	36,4	33,0	32,9	8,5	8,1	8,6
Kifizetett összeg, milliárd forint	100,0	97,4	102,6	42,4	42,9	49,3
Egy napra jutó összeg, forint	2 757	2 953	3 123	5 000	5 299	5 715

a) Azon foglalkoztatók adatai, ahol társadalombiztosítási kifizetőhely működik.

Gyermekek ápolásával az összes táppénzes nap 3,4%-át töltik a szülők, üzemi baleset és foglalkozási megbetegedés miatt pedig 4,8%-ukat töltik otthon az egészségkárosodottak.

2008-ban a táppénzre és betegszabadságra kifizetett összeg együttesen 152 milliárd forint volt, a GDP 0,6%-a. 1992-ben a GDP 1,2, 2004-ben 0,6%-át fordították ugyanezen célra.

A táppénz-, betegszabadság-kifizetések és a kereset reálértékének változása

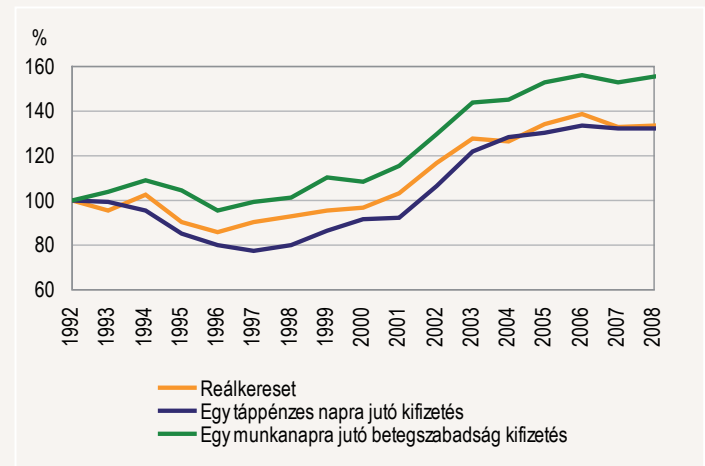
A betegszabadságra kifizetett 49 milliárd forint reálértéken számolva 8%-kal több, míg a táppénzre kifizetett 103 milliárd kevesebb mint a kétharmada volt az 1992-ben kifizetett összegeknek. Az utóbbi 10 évben azonban mindkét területen nőtt a kifizetések reálértéke (20, illetve

30%-kal). 2002ben és 2003-ban a táppénzkiadások eddig nem tapasztalt mértékű növekedésének egyik oka a kifizethető táppénz felső limitjének eltörlése – ami az egészségbiztosítási járulék felső limitjének eltörléséhez igazodik –, másrészt a passzív jogú táppénzes napok számának emelkedése volt. Olyan időszakokban, amikor emelkedik a munkanélküliség, a passzív táppénzbe vétel rövid menedék lehet az állását veszített munkavállalónak a munkanélküliség bekövetkezése előtt. A táppénzre vonatkozó 2009-es változások e tekintetben is szigorúbb kereteket szabtak. A passzív táppénz jogosultsági időtartamát 45-ről 30 napra csökkentették, a méltányossági táppénz maximumát 30 napban állapították meg, és újra maximálták az 1 napra kifizethető táppénz összegét.

Az egy kieső munkanapra jutó betegszabadság-kifizetés reálértékének az 1992-es szinthez viszonyított emelkedése folyamatosan a reálkereset emelkedése fölött állt, míg az egy táppénzes napra jutó kiadás reálértéke 2004 kivételével alatta maradt.

3. ábra

A napi kifizetések és a kereset reálértékének változása (1992=100)

További információk, adatok (linkek)

[Egészségbiztosítás, táppénz](#)

[Az egészségbiztosítási ellátásban részesülők táppénzes adatai](#)

[Beteg és tartósan egészségkárosodott emberek szociális ellátása](#)

Elérhetőségek:

aniko.nagy@ksh.hu
Telefon: (+36-1) 345-6358

[Információs szolgálat](#)
Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu